

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Hořice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Hořice leží v Královéhradeckém kraji a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 29 obcí (což je velikost přibližně odpovídající průměru kraje);
- počtem obyvatel 18.463, z čehož 8.733 žije v jádrovém městě, se řadí mezi pětici nejmenších obvodů;
- rozlohou přes 190 km² se řadí mezi 4 nejmenší obvody.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Královéhradeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Hořice	29	18 463	8 733	193
Dvůr Králové n. Labem	28	27 398	16 098	258
Jaroměř	15	19 458	12 678	139
Jičín	77	47 477	16 300	597
Nová Paka	5	13 374	9 292	97
Nový Bydžov	23	17 513	7 098	214
Průměr za kraj	30	36 863	17 944	317

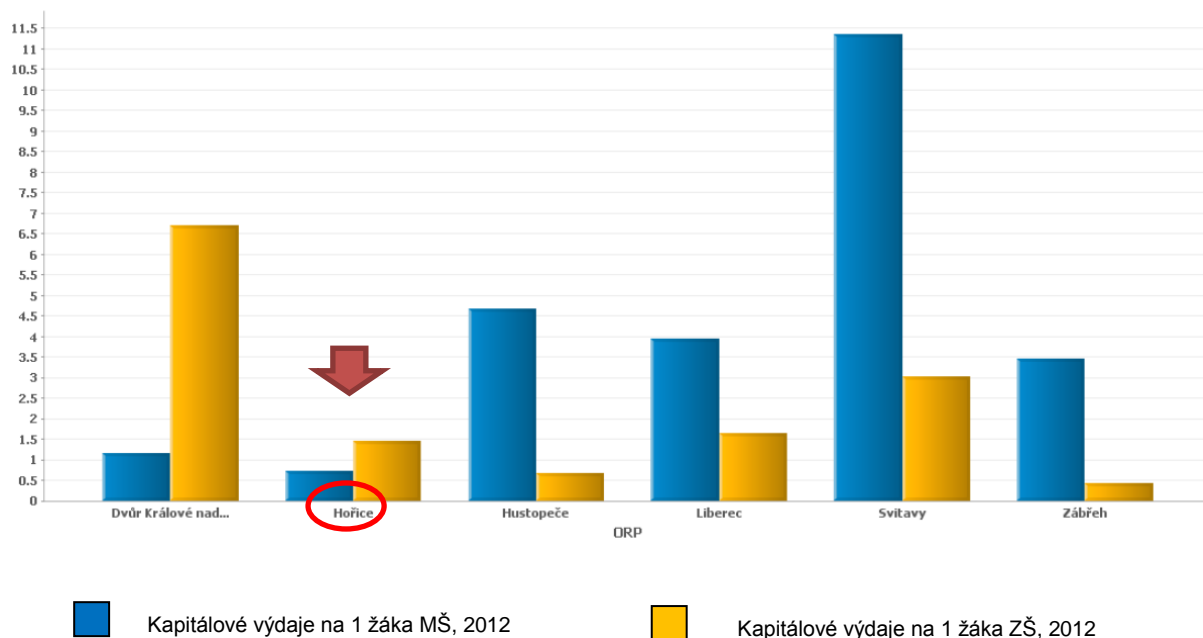
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Královéhradeckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 18.000 až 19.000 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Luhačovice, Milevsko, Mohelnice, Trhové Sviny, Česká Třebová);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 28 až 29 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Dvůr Králové n. Labem, Hustopeče, Liberec, Svitavy, Zábřeh);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 8.500 až 8.900 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Dobříš, Lovosice, Milevsko, Rýmařov, Semily, Tišnov, Třeboň).

2. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Hořice zejména porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. U obou z daných parametrů znázorněných grafem patří hodnoty za hořický obvod mezi SO ORP v obdobným počtem obcí k těm nižším (kapitálové výdaje na žáka ZŠ – 1,45 tis. Kč) či dokonce nejnižším (v případě kapitálových výdajů na žáka MŠ – 0,72 tis. Kč). Viz obr. č. 1.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 28 – 29) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

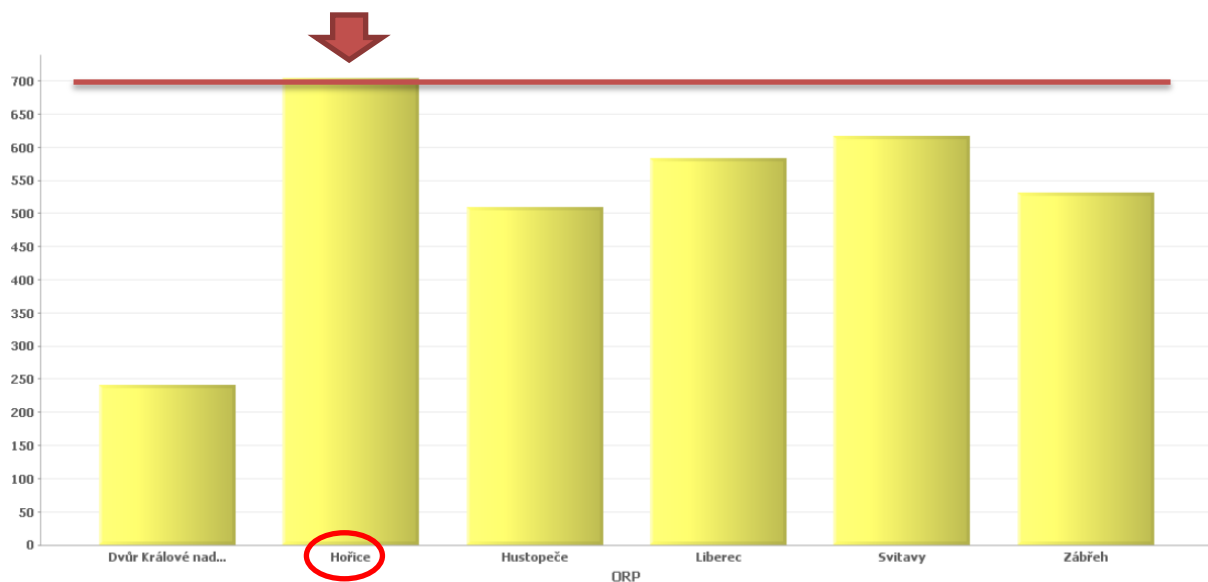
3. Odpadové hospodářství

V problematice odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Tato položka rozpočtu vyjadřuje celkové výdaje na sběr a svoz komunálního odpadu, které jsou neinvestičního charakteru. Hodnoty dosažené hořickým obvodem byly po celé období 2008-2012 ve sledované skupině vybraných SO ORP (dle kritéria počtu obcí) nejvyšší a přitom relativně stabilní. Jejich průměrná úroveň dosahuje výše ca 705 Kč/obyv./rok. Viz obrázky č. 2 a 3.

Obrázek 2: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 28 – 29) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

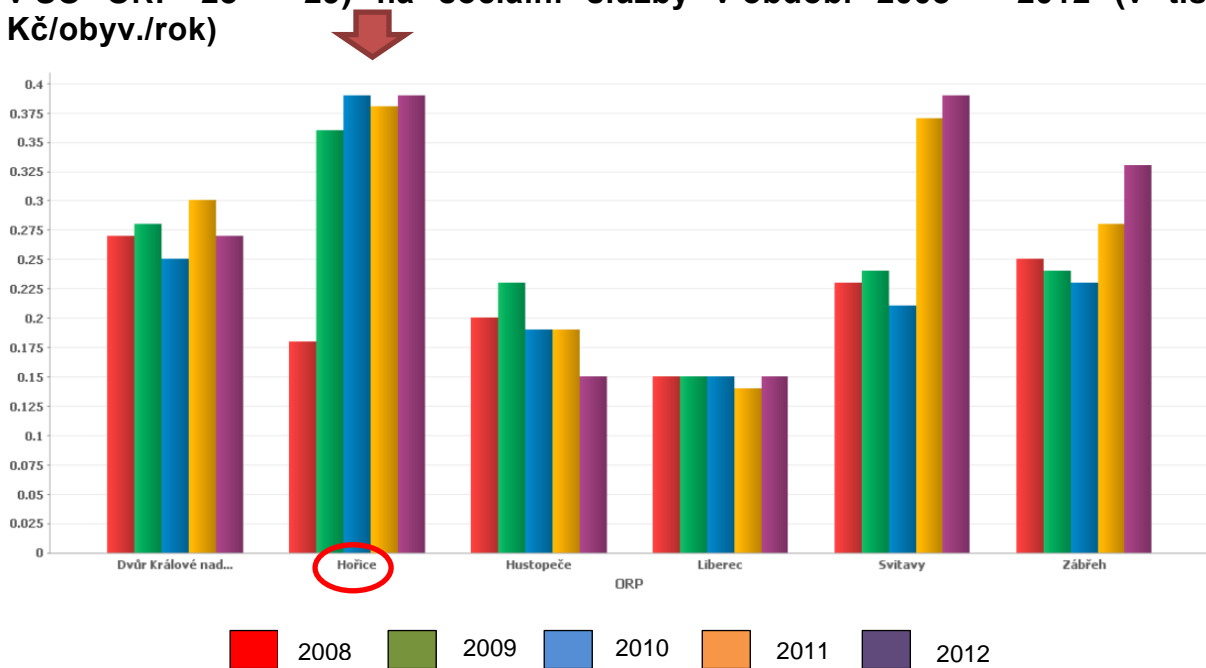
Obrázek 3: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 28 – 29) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

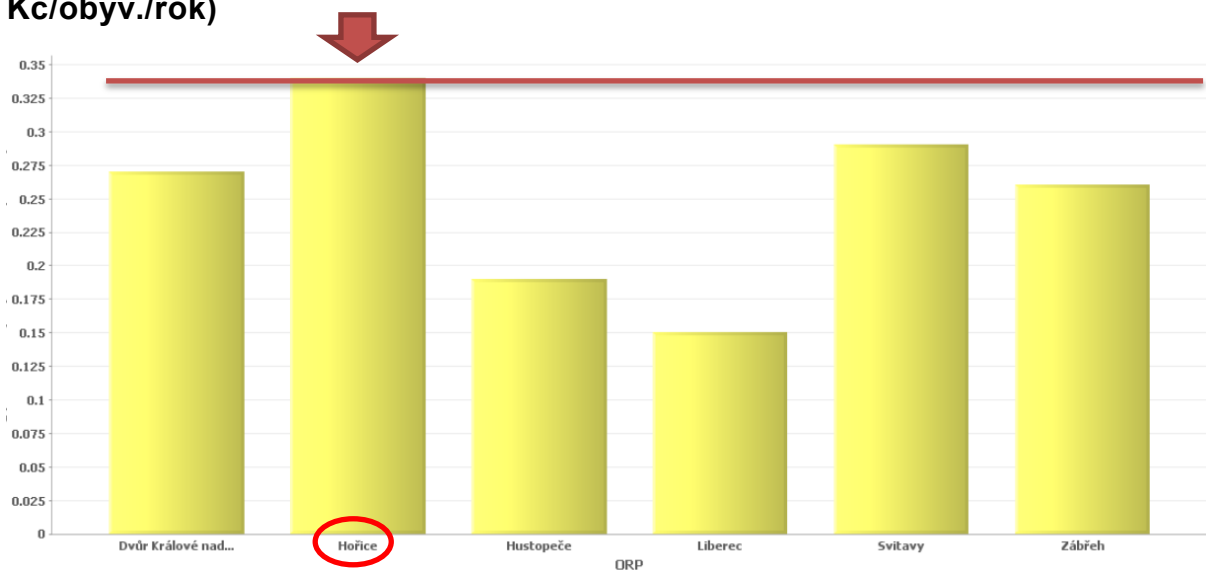
4. Sociální služby

Z hlediska sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Hodnoty dosažené za SO ORP Hořice byly v letech 2009-2012 mezi skupinou vybraných SO ORP (dle kritéria počtu obcí) nejvyšší (v r. 2012 společně s SO ORP Svitavy). Od r. 2009 si také drží zhruba stabilní úroveň a nepodléhají velký výkyvům. Průměrná hodnota za celé období 2008-2012 činí 0,34 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázek č. 4 a 5.

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 28 – 29) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 28 – 29) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

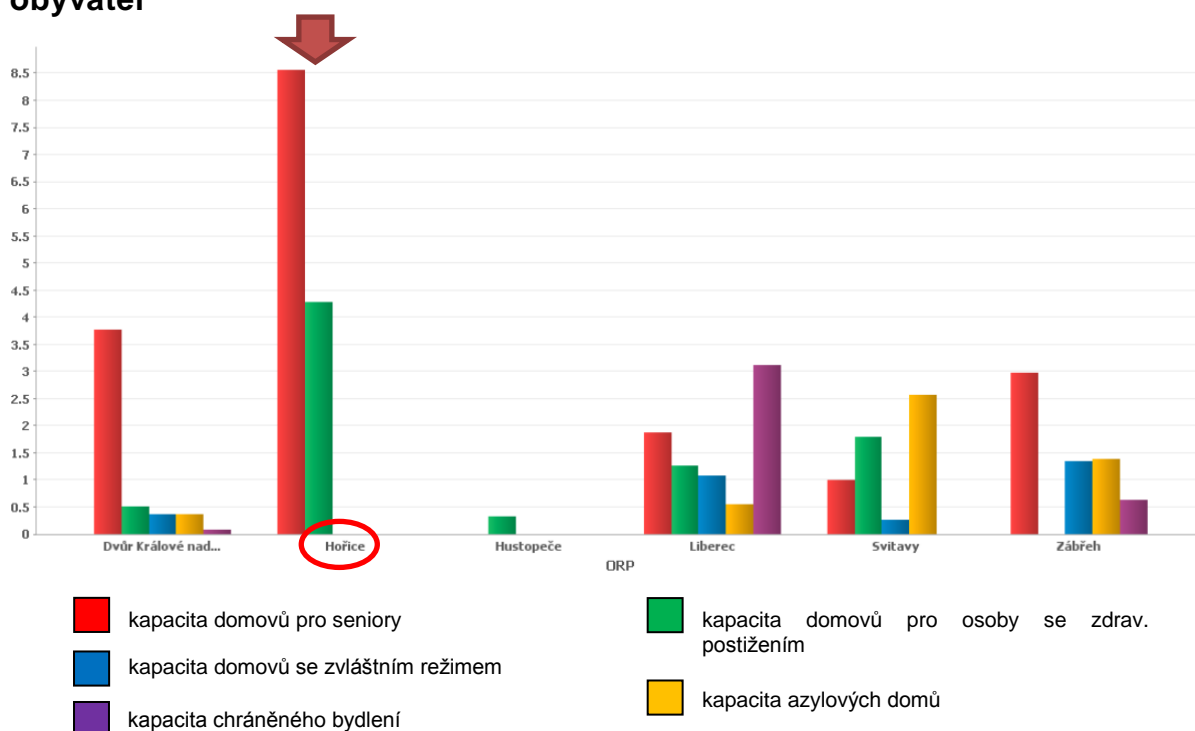

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Další poznámka se týká **kapacity sociálních zařízení**. Ve srovnání s ostatními SO ORP nedisponuje sice hořícký obvod všemi typy zařízení, nachází se v něm pouze domov pro seniory a domov pro osoby se zdravotním zařízením, ale oba tyto domovy vykazují relativně vysokou kapacitu v přepočtu na 1.000 obyvatel:

- kapacita domovů pro seniory 8,6 na 1.000/ obyv.;
- kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením 4,3 na 1.000/ obyv.;

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 28 – 29) na 1.000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Hořice	
základní charakteristika	<p>V Královéhradeckém kraji je správní obvod ORP Hořice:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou 4. nejmenší z hlediska počtu obyvatel 5. nejmenší z hlediska počtu obcí průměrný
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nízké kapitálové výdaje na žáky ZŠ a MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vysoké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele vysoká kapacita domovu pro seniory a domovu pro osoby se zdravotním postižením

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad